

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЧОРТКІВСЬКИЙ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
ПІДПРИЄМНИЦТВА І БІЗНЕСУ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор ЧННІПБ ЗУНУ
Надія КУЛЬЧИЦЬКА
09 10 2024 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з науково-педагогічної роботи
Віктор ОСТРОВЕРХОВ
09 10 2024 р.

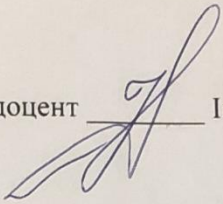
РОБОЧА ПРОГРАМА

з дисципліни
«Фінанси державно-приватного партнерства»
ступінь вищої освіти – магістр
галузь знань – 07 Управління та адміністрування
спеціальність – 072 Фінанси, банківська справа, страхування
та фондовий ринок
освітньо-професійна програма – «Фінанси, банківська справа та страхування»

кафедра фундаментальних та спеціальних дисциплін

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції (год.)	Практ. (год.)	ІРС (год.)	Тренінг, (год.)	Самост. робота студ. (год.)	Разом (год.)	Іспит (сем.)
Денна	1	2	32	14	5	6	93	150	2
Заочна	1	1,2	8	4	-	-	138	150	2

Чортків – ЗУНУ
2024

Робочу програму склала к.е.н., доцент Інеса ВЕРБИЦЬКА

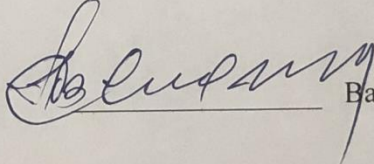
Робоча програма затверджена на засіданні кафедри фундаментальних та спеціальних дисциплін (протокол № 3 від 07.10.2024 р.)

Завідувач кафедри Людмила ДЕРМАНСЬКА

Розглянуто та схвалено групою забезпечення спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» (протокол № 2 від 09.10.2024 р.)

Керівник групи
забезпечення спеціальності Ольга КИРИЛЕНКО

Гарант ОПП

 Василь ДЕМ'ЯНИШИН

**СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ФІНАНСИ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА»**

1. Опис дисципліни «Фінанси державно-приватного партнерства»

Дисципліна «Фінанси державно-приватного партнерства»	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів – 5	Галузь знань – 07 Управління та адміністрування	Статус дисципліни вибіркова дисципліна Мова навчання українська
Кількість залікових модулів – 4	Спеціальність – 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок	Рік підготовки: <i>Денна – 1; Заочна – 1.</i> Семестр: <i>Денна – 2; Заочна – 1, 2</i>
Кількість змістових модулів – 2	Освітньо-професійна програма – «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»	Лекції: <i>Денна – 32 год;</i> <i>Заочна – 8 год.</i> Практичні заняття: <i>Денна – 14 год;</i> <i>Заочна – 4 год.</i>
Загальна кількість годин – 150		Самостійна робота: <i>Денна – 93 год;</i> <i>Заочна – 138 год.</i> Тренінг – 6 год; Індивідуальна робота: <i>Денна – 5 год.</i>
Тижневих годин – 10 год., з них аудиторних – 3 год.	Ступінь вищої освіти – магістр	Вид підсумкового контролю – іспит

2. МЕТА І ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ФІНАНСИ ДЕРЖАВНОПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА»

2.1. Мета вивчення дисципліни

Метою дисципліни «Фінанси державно-приватного партнерства» є ґрунтовне дослідження сутності та необхідності організації фінансів державно-приватного партнерства, набуття навичок щодо підготовки та впровадження фінансових проєктів державно-приватного партнерства, а також надання практичних рекомендацій стосовно шляхів створення сприятливого середовища для розвитку державно-приватного партнерства.

Об'єктом навчальної дисципліни є фінансові ресурси державно-приватного партнерства.

Предметом навчальної дисципліни є економічні відносини з приводу формування, розподілу і використання фінансових ресурсів органів державної влади чи місцевого самоврядування і суб'єктів підприємницької діяльності.

2.2. Завдання вивчення дисципліни:

- вивчення теоретичних основ формування фінансів державно-приватного партнерства;
- ознайомлення з вітчизняним досвідом управління фінансами державно-приватного партнерства;
- дослідження впливу фінансів державно-приватного партнерства на соціально-економічний розвиток країни;
- розкриття особливостей планування, формування та впровадження фінансових проєктів державно-приватного партнерства;
- окреслення перспектив розвитку фінансів державно-приватного партнерства в Україні;
- вивчення світового досвіду організації фінансів державно-приватного партнерства.

У результаті вивчення дисципліни «Фінанси державно-приватного партнерства» студенти повинні знати:

- зміст понять «фінанси державно-приватного партнерства», «фінансові проєкти», «соціально-економічна ефективність», «економічна інфраструктура», «галузі економіки», «фінансовий інструментарій», «економічні ризики» та ін.;
- нормативно-правову базу, яка регулює організацію фінансів державно-приватного партнерства;
- специфіку управління фінансами державно-приватного партнерства; - порядок планування, формування та впровадження фінансових проєктів державно-приватного партнерства;
- особливості реалізації фінансових проєктів державно-приватного партнерства в окремих секторах економіки та соціальної інфраструктури; - проблеми та перспективи розвитку фінансів державно-приватного партнерства в місцевих соціально-економічних проєктах;
- світовий досвід організації фінансів державно-приватного партнерства.

В результаті вивчення дисципліни «Фінанси державно-приватного партнерства» студенти повинні вміти:

- застосовувати набуті теоретичні знання на практиці;
- здійснювати основні розрахунки соціально-економічної ефективності фінансових проєктів державно-приватного партнерства;
- аналізувати стан, виявляти тенденції та проблеми фінансування проєктів державно-приватного партнерства;
- оцінювати бюджетну ефективність від співпраці органів державної влади і приватного сектору;

- розробляти сприятливі умови, які визначають успішність розробки та реалізації проєктів державно-приватного партнерства;
- давати пропозиції стосовно поглиблення співпраці державних органів і приватного сектору, враховуючи світову практику.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ФІНАНСИ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА»

Змістовий модуль 1. Теоретичні та організаційні засади організації фінансів державно-приватного партнерства

Тема 1. Теоретичні основи формування фінансів державно-приватного партнерства

Сутнісно-теоретичні засади державно-приватного партнерства: обґрунтування необхідності співпраці. Основні відмінності державно-приватних відносин і системи державних закупівель.

Характеристика форм організації фінансів державно-приватного партнерства. Концесія як поширена контрактна форма партнерства державного і приватного секторів. Вітчизняна практика використання моделей для опису типових партнерських угод.

Основні переваги участі держави у проєктах державно-приватного партнерства. Фінансові вигоди участі у проєктах державно-приватного партнерства приватного сектору. Соціально-економічні вигоди для громадян від реалізації проєктів державно-приватного партнерства.

Література: 2, 4; 7, 10, 15, 17, 22.

Тема 2. Фінансові зобов'язання та розподіл ризиків між учасниками державно-приватного партнерства

Розподіл основних зобов'язань між партнерами при підготовці та впровадженні проєктів державно-приватного партнерства.

Види і розподіл ризиків між партнерами. Етапи управління ризиками проєктів державно-приватного партнерства.

Фактори, що сприяють посиленню ролі партнерських форм господарювання в ринковій економіці. Роль і значення партнерських відносин держави та бізнесу в процесі модернізації економіки.

Література: 3; 9, 10, 15, 17, 22, 36, 37

Тема 3. Форми фінансування проєктів державно-приватного партнерства

Методологічні підходи до фінансування проєктів державно-приватного партнерства.

Бюджетне фінансування проєктів державно-приватного партнерства. Види фінансової підтримки держави в процесі реалізації проєктів державно-приватного партнерства. Формування системи економічних стимулів підтримки партнерських взаємодій держави і бізнесу у процесі реалізації фінансових проєктів.

Корпоративне та проєктне фінансування проєктів державно-приватного партнерства.

Склад елементів організаційно-економічного механізму партнерської взаємодії держави та приватного бізнесу, що формуються на макрорівні, галузевому та проєктному рівнях. Чинники зовнішнього і внутрішнього середовища організаційно-економічного механізму державно-приватного партнерства.

Література: 10, 15, 17, 22, 33, 34, 40

Тема 4. Нормативно-правові засади розвитку фінансів державно-приватного партнерства та його окремих організаційних форм в Україні

Огляд нормативно-правових та інституційних засад державно-приватного партнерства в Україні.

Суперечності та шляхи вдосконалення організаційно-правового механізму державно-приватного партнерства. Активізація роботи щодо формування організаційних засад розвитку державно-приватного партнерства на місцевому рівні.

Необхідність забезпечення відповідним рівнем підготовки представників публічної влади, відповідальних за реалізацію проєктів державно-приватного партнерства.

Література: 3, 7, 21, 22, 24, 26

Змістовий модуль 2. Практика реалізації фінансових проєктів державно-приватного партнерства

Тема 5. Особливості планування, формування та реалізації фінансових проєктів державно-приватного партнерства

Основні етапи формування, планування та реалізації проєктів державно-приватного партнерства.

Оцінка можливостей для надання послуг шляхом створення державно-приватного партнерства. Характеристика процесу відбору проєктів для фінансування в рамках державно-приватного партнерства. Оцінка доцільності фінансування проєкту шляхом розробки техніко-економічного обґрунтування.

Порядок ухвалення проєкту. Алгоритм вибору партнера. Критерії попереднього відбору партнера та особливості проведення тендеру. Загальні рекомендації щодо підготовки проведення переговорів учасників партнерських відносин.

Дієвий моніторинг та управління ризиками як ключовий фактор надання послуг та забезпечення економічної ефективності проєкту.

Література: 2, 3, 7, 11, 12, 13, 15.

Тема 6. Вплив фінансів державно-приватного партнерства на соціально-економічний розвиток країни

Стан та проблеми фінансування економічного сектору. Особливості реалізації фінансових проєктів державно-приватного партнерства в окремих секторах економіки. Пріоритетні інвестиційні потреби сектору водопостачання і водовідведення.

Особливості реалізації фінансових проєктів державно-приватного партнерства для покращення соціальної інфраструктури. Основні завдання впровадження механізмів державно-приватного партнерства в сферу освіти. Необхідність розробки та впровадження інструментів інституційного, нормативно-правового та методичного забезпечення реалізації проєктів державно-приватного партнерства в галузі охорони здоров'я. Причини створення державно-приватного партнерства в сфері туризму.

Проблеми використання механізму державно-приватного партнерства на місцевому рівні.

Пріоритетні напрями вкладення коштів державно-приватного партнерства у вітчизняній економіці. Перспективи активізації фінансів державно-приватного партнерства в інвестиційній політиці країни.

Література: 2, 3, 4, 6, 8, 11, 12, 13, 14, 17.

Тема 7. Оцінка ефективності фінансування проєктів державно-приватного партнерства

Напрями оцінки ефективності реалізації інфраструктурних проєктів з урахуванням суспільних потреб та інтересів різних стейкхолдерів.

Здійснення оцінки ефективності проєкту державно-приватного партнерства на мультикритеріальній основі із залученням формалізованих і неформалізованих методів. Визначення корисності проєкту для суспільства, його фінансової, бюджетної, екологічної та соціально-економічної ефективності.

Використання традиційних показників доцільності реалізації проєкту: чистий дисконтований дохід (NPV), внутрішня норма рентабельності (IRR) та термін окупності (PP).

Оцінювання соціальної ефективності проєктів державно-приватного партнерства. Інтегральний показник соціальної ефективності проєктів державно-приватного партнерства.

Література: 2, 3, 4, 8, 10, 26, 29, 41.

Тема 8. Перспективи розвитку фінансових відносин державно-приватного партнерства

Основні завдання і напрями стратегії розвитку державно-приватного партнерства в Україні. Необхідність створення сприятливих умов, які визначають успішність розробки та реалізації проєктів державно-приватного партнерства з метою вирішення актуальних соціально-економічних проблем країни.

Напрями підвищення результативності управління фінансами державно-приватного партнерства. Фінанси державно-приватного партнерства як засіб реформування економіки України. Вдосконалення механізмів бюджетної підтримки інфраструктурних галузей економіки.

Література: 1, 2, 4, 6, 8, 11, 13.

Тема 9. Світовий досвід організації фінансів державно-приватного партнерства

Принципи реалізації проєктів державно-приватного партнерства у світі. Критерії обґрунтування доцільності реалізації проєктів на засадах державно-приватного партнерства. Основні соціально-економічні сфери реалізації державно-приватного партнерства за рубежом.

Передумови виникнення та розвиток державно-приватного партнерства в Європі. Схеми інституційної еволюції відносин держави і приватного бізнесу.

Порівняльний аналіз економіко-правових та організаційних засад розвитку державно-приватного партнерства у Великій Британії, США, Франції, Нідерландах з визначенням загальних принципів, функцій створених інституцій і форм взаємодії учасників.

Література: 1, 2, 3, 9, 18.

4. Структура залікового кредиту з дисципліни «Фінанси державно-приватного партнерства»

Денна форма навчання

Денна форма навчання	Кількість годин					
	Лекції	Практичні	Індивід. робота	Самост. робота	Тренінг	Контрольні заходи
Змістовий модуль 1. Теоретичні та організаційні засади організації фінансів державно-приватного партнерства						
Тема 1. Теоретичні основи формування фінансів державно-приватного партнерства	4	2	3	10	3	Поточне опитування, тести
Тема 2. Фінансові зобов'язання та розподіл ризиків між учасниками державно-приватного партнерства	4	2		10		Поточне опитування, тести
Тема 3. Форми фінансування проектів державно-приватного партнерства	4	1		11		Поточне опитування, тести
Тема 4. Нормативно-правові засади розвитку фінансів державно-приватного партнерства та його окремих організаційних форм в Україні	3	1		10		Поточне опитування, тести
Змістовий модуль 2. Практика реалізації фінансових проектів державно-приватного партнерства						
Тема 5. Особливості планування, формування та реалізації фінансових проектів державно-приватного партнерства	4	1	2	10	3	Поточне опитування, тести
Тема 6. Вплив фінансів державно-приватного партнерства на соціально-економічний розвиток країни	4	1		10		Поточне опитування, тести
Тема 7. Оцінка ефективності фінансування проектів державно-приватного партнерства	4	2		11		Поточне опитування, задачі
Тема 8. Перспективи розвитку фінансових відносин державно-приватного партнерства	2	2		10		Поточне опитування, тести
Тема 9. Світовий досвід організації фінансів державно-приватного партнерства	3	2		-		Заліковий модуль по темах 1-9
Всього:	32	14	5	93	6	іспит

Заочна форма навчання

Теми курсу	Кількість годин			
	Лекції	Практичні	Самостійна робота	Контрольні заходи
Змістовий модуль 1. Теоретичні та організаційні засади організації фінансів державно-приватного партнерства				
Тема 1. Теоретичні основи формування фінансів державно-приватного партнерства	2	2	15	Усне опитування, тестові завдання
Тема 2. Фінансові зобов'язання та розподіл ризиків між учасниками державно-приватного партнерства			15	
Тема 3. Форми фінансування проектів державно-приватного партнерства	15			
Тема 4. Нормативно-правові засади розвитку фінансів державно-приватного партнерства та його окремих організаційних форм в Україні	2		15	
Змістовий модуль 2. Практика реалізації фінансових проектів державно-приватного партнерства				
Тема 5. Особливості планування, формування та реалізації фінансових проектів державно-приватного партнерства	2	2	15	Усне опитування, тестові завдання, задачі
Тема 6. Вплив фінансів державно-приватного партнерства на соціально-економічний розвиток країни			15	
Тема 7. Оцінка ефективності фінансування проектів державно-приватного партнерства	16			
Тема 8. Перспективи розвитку фінансових відносин державно-приватного партнерства	2		16	
Тема 9. Світовий досвід організації фінансів державно-приватного партнерства			16	
Всього:	8	4	138	іспит

5. Тематика практичних занять

Практичне заняття № 1

Тема: Теоретичні основи формування фінансів державно-приватного партнерства

Мета: висвітлити теоретичні засади фінансів державно-приватного партнерства та з'ясувати їх значення для розвитку економіки країни.

Питання для обговорення:

1. Сутність і основні характеристики державно-приватного партнерства.
2. Форми і моделі організації фінансів державно-приватного партнерства.
3. Фінансові вигоди та переваги застосування механізму державно-приватного партнерства.
4. Розподіл фінансових зобов'язань та ризиків між учасниками державно-приватного партнерства.
5. Роль і значення партнерських відносин держави та бізнесу в процесі модернізації економіки.

Дискусійне обговорення питань щодо теоретичних засад формування фінансів державно-приватного партнерства.

Література: 2, 4; 7, 10, 15, 17, 22.

Практичне заняття №2

Тема: Фінансові зобов'язання та розподіл ризиків між учасниками державно-приватного партнерства

Мета: розкрити основні фінансові зобов'язання учасників державно-приватного партнерства, а також відобразити розподіл ризиків між ними в процесі реалізації проєктів.

Питання для обговорення:

1. Розподіл фінансових зобов'язань між партнерами в процесі реалізації проєктів державно-приватного партнерства.
2. Види і розподіл ризиків між партнерами.
3. Етапи управління ризиками в процесі впровадження проєктів державно-приватного партнерства.
4. Фактори, що сприяють посиленню ролі партнерських відносин держави і бізнесу в ринковій економіці.
5. Роль і значення співпраці держави та бізнесу в процесі модернізації економіки.

Дискусійне обговорення питань щодо порядку розподілу ризиків між учасниками державно-приватного партнерства, етапи управління ними; розв'язування кейсових завдань

Література: 3; 9, 10, 15, 17, 22, 36, 37

Практичне заняття № 3

Тема: Форми фінансування проєктів державно-приватного партнерства. Нормативно-правові засади розвитку фінансів державно-приватного партнерства та його окремих організаційних форм в Україні

Мета: розкрити методологічні, організаційно-економічні та правові аспекти управління фінансами державно-приватного партнерства; розглянути організаційні засади розвитку фінансів державно-приватного партнерства, виділити основні проблеми та можливі шляхи їх вирішення

Питання для обговорення:

1. Методологічні підходи до фінансування державно-приватного партнерства:
  - 1.1. бюджетне фінансування проєктів державно-приватного партнерства;
  - 1.2. корпоративне фінансування проєктів державно-приватного партнерства;
  - 1.3. проєктне фінансування проєктів державно-приватного партнерства

2. Види фінансової підтримки держави в процесі реалізації проєктів державно-приватного партнерства
  3. Формування системи економічних стимулів підтримки партнерських взаємодій держави і бізнесу у процесі реалізації фінансових проєктів.
  4. Організаційно-економічний механізм партнерської взаємодії держави та приватного бізнесу.
  5. Чинники зовнішнього і внутрішнього середовища організаційно-економічного механізму державно-приватного партнерства.
  6. Правові та інституційні засади розвитку державно-приватного партнерства в Україні.
  7. Суперечності та шляхи вдосконалення організаційно-правового механізму державно-приватного партнерства.
  8. Активізація роботи щодо формування організаційних засад розвитку державно-приватного партнерства на місцевому рівні.
  9. Необхідність забезпечення відповідним рівнем підготовки представників публічної влади, відповідальних за реалізацію проєктів державно-приватного партнерства.
- Дискусійне обговорення питань щодо необхідності удосконалення нормативно-правового забезпечення окремих організаційних форм державно-приватного партнерства.
- Література: 3, 7, 10, 15, 16, 17, 19, 20, 21, 22, 24, 26, 33, 34, 40*

Практичне заняття № 4

Тема: Особливості планування, формування та реалізації фінансових проєктів державно-приватного партнерства. Вплив фінансів державно-приватного партнерства на соціально-економічний розвиток країни

Мета: дослідити особливості процесу розроблення та впровадження фінансових проєктів державно-приватного партнерства. проаналізувати практику, проблеми та перспективи реалізації фінансових проєктів державно-приватного партнерства в окремих секторах економіки та соціальної інфраструктури.

Питання для обговорення:

1. Оцінка фінансових можливостей для надання послуг в рамках державно-приватного партнерства.
2. Підготовка до надання послуги або реалізації фінансового проєкту в рамках державно-приватного партнерства.
3. Етапи вибору партнера.
4. Переговорний процес та укладання договору.
5. Виконання та моніторинг контракту.
6. Практика реалізації фінансових проєктів державно-приватного партнерства в окремих секторах економіки:
  - а) огляд сектору централізованого теплопостачання України;
  - б) огляд сектору водопостачання і водовідведення України.
7. Впровадження фінансових проєктів державно-приватного партнерства для покращення соціальної інфраструктури:
  - а) необхідність запровадження механізмів державно-приватного партнерства в освітній сфері;
  - б) стратегічні орієнтири розвитку державно-приватного партнерства в системі охорони здоров'я України;
  - в) особливості реалізації проєктів державно-приватного партнерства в туристичній галузі.
8. Проблеми та умови ефективного використання фінансового механізму державно-приватного партнерства в місцевих соціально-економічних проєктах.
9. Перспективи активізації фінансів державно-приватного партнерства в інвестиційній політиці країни.

Моделювання практичних ситуацій, пов'язаних з плануванням, формуванням та реалізацією фінансових проєктів державно-приватного партнерства. Моделювання практичних ситуацій, пов'язаних з практикою реалізації фінансових проєктів державно-приватного партнерства.

Література: 2, 3, 7, 11, 12, 13, 15.

Практичне заняття 5

Тема: Оцінка ефективності фінансування проєктів державно-приватного партнерства

Мета: розкрити необхідність оцінювання ефективності фінансування проєктів державно-приватного партнерства, відобразити методіку її здійснення.

Питання для обговорення:

1. Напрями оцінки ефективності реалізації інфраструктурних проєктів з урахуванням суспільних потреб та інтересів різних стейкхолдерів.

2. Здійснення оцінки ефективності реалізації проєкту державно-приватного партнерства на мультикритеріальній основі із залученням формалізованих і неформалізованих методів.

3. Використання бюджетних, екологічних та економічних показників доцільності реалізації проєктів державно-приватного партнерства.

4. Визначення корисності впровадження проєкту для суспільства.

5. Оцінювання соціальної ефективності проєктів державно-приватного партнерства.

Дискусійне обговорення питань щодо визначення корисності впровадження проєкту для суспільства Розв'язування задач щодо здійснення оцінки ефективності реалізації проєкту державно-приватного партнерства на мультикритеріальній основі із залученням формалізованих і неформалізованих методів.

Література: 2, 3, 4, 8, 10, 26, 29, 41.

Практичне заняття 6

Тема: Перспективи розвитку фінансових відносин державно-приватного партнерства в Україні

Мета: розкрити перспективи розвитку партнерських відносин держави і бізнесу в контексті реформування економіки України.

Питання для обговорення:

1. Стратегічні орієнтири розвитку державно-приватного партнерства.

2. Оцінювання соціальної ефективності проєктів державно-приватного партнерства.

3. Напрями підвищення результативності управління фінансами державно-приватного партнерства.

4. Фінанси державно-приватного партнерства як засіб реформування економіки України.

Дискусійне обговорення щодо перспектив розвитку фінансових відносин державно-приватного партнерства в Україні.

Література: 1, 2, 4, 6, 8, 11, 13.

Практичне заняття 7

Тема: Світовий досвід організації фінансів державно-приватного партнерства

Мета: з'ясувати особливості організації та управління фінансами державно-приватного партнерства у світовій практиці.

Питання для обговорення:

1. Методичні принципи та критерії обґрунтування доцільності реалізації фінансових проєктів на основі державно-приватного партнерства в світі.

2. Основні соціально-економічні сфери реалізації державно-приватного партнерства за кордоном.

3. Передумови виникнення та розвиток державно-приватного партнерства в Європі.
4. Економіко-правові та організаційні засади функціонування фінансів державно-приватного партнерства у розвинутих економічних країнах:
 а) Великої Британії; б) США; в) Франції; г) Нідерландів.
- Дискусійне обговорення щодо розвитку державно-приватного партнерства в Європі..
 Література: 1, 2, 3, 9, 18.

6. Тренінг з дисципліни

Проведення тренінгу дозволяє:

- забезпечити засвоєння теоретичних знань, отриманих у процесі вивчення дисципліни «Фінанси державно-приватного партнерства»;
- розвинути у студентів навички пропонування обґрунтованих рішень, використання теоретичних знань для розв'язання практичних завдань та змістовного інтерпретування отриманих результатів.

Порядок проведення тренінгу

1. Вступна частина проводиться з метою ознайомлення з темою тренінгового заняття.
2. Організаційна частина полягає у створенні робочого настрою у колективі студентів, визначенні правил проведення тренінгового заняття.
3. Практична частина реалізовується шляхом вирішення наступного розрахункового завдання.

Прийняти рішення про доцільність здійснення державно-приватного партнерства, попередньо перевіривши відповідність наступним умовам:

- 1) можливість досягнення фінансово ефективного результату від проєктів державно-приватного партнерства із залученням та без залучення приватного партнера, заповнивши таблицю.

№ п/п	Показники	Базова фінансова модель (із залученням приватного партнера)	Альтернативний варіант (без залучення приватного партнера)
1	Індекс прибутковості (співвідношення доходів і витрат на досягнення мети ДПП), розрахований для проєкту в цілому (PI1)		
2	Індекс прибутковості (співвідношення доходів і видатків державного та місцевих бюджетів на досягнення мети ДПП (бюджетний ефект)), розрахований для заінтересованих сторін (PI2)		
3	Чиста приведена вартість досягнення мети ДПП, розрахована для проєкту (NPV1)		
4	Чиста приведена вартість досягнення мети ДПП, розрахована для заінтересованих сторін проєкту (NPV2)		
5	Внутрішня норма рентабельності, розрахована для проєкту (IRR1)		
6	Внутрішня норма рентабельності, розрахована для заінтересованих сторін проєкту (IRR2)		
7	Дисконтований період окупності (DPP)		

2) відсутність законодавчих обмежень, які забороняють або суттєво ускладнюють здійснення державно-приватного партнерства;

3) фінансову результативність співпраці державного і приватного сектору. Зокрема, дослідити чи буде фінансовий результат (показники NPV, IRR) позитивним для державного партнера, якщо в результаті його впровадження буде позитивний соціально-економічний ефект, а фінансовий результат (показники NPV, IRR) буде прийнятним для приватного партнера;

4) оптимальний розподіл ризиків між державним і приватним партнерами під час здійснення державно-приватного партнерства;

5) наявність системи управління екологічними ризиками під час здійснення державно-приватного партнерства, яка попереджує виникнення катастроф та будь-яких негативних наслідків впливу на навколишнє природне середовище.

Зробити висновок.

4. Підведення підсумків. Обговорюються результати виконання завдань. Обмін думками з питань, які виносились на тренінгові заняття

Оцінювання – оцінюється практичне завдання, макс.100 балів.

7. Самостійна робота студентів

Самостійна робота студентів полягає у підготовці презентаційних виступів, що оцінюються за 100-бальною шкалою і визначається як сукупність питомої ваги кожної складової:

-80% - підготовка презентації;

-20% - захист презентації.

Обговорюються результати виконання завдань.

Тематика презентацій:

1. Концептуальні засади державно-приватного партнерства.
2. Дослідження підходів до визначення державно-приватного партнерства
3. Економічний зміст і основні принципи функціонування державно-приватного партнерства.
4. Концесія як форма державно-приватного партнерства: сутність, переваги і недоліки застосування.
5. Державно-приватне партнерство як механізм підвищення конкурентоспроможності економіки України.
6. Прийняття інвестиційного рішення про взяття участі в проекті державно-приватного партнерства приватним сектором.
7. Організаційно-економічний механізм партнерських взаємодій держави і приватного бізнесу в освітній галузі.
8. Необхідність залучення фінансів державно-приватних партнерств в охорону здоров'я.
9. Фінанси державно-приватних партнерств як засіб модернізації економічної інфраструктури.
10. Управління фінансовими ризиками в процесі реалізації державно-приватних партнерств.
11. Фінанси державно-приватного партнерства як інструмент активізації інвестиційної діяльності в Україні.
12. Фінансовий інструментарій бюджетної підтримки державно-приватного партнерства.
13. Управління фінансами державно-приватних партнерств: світовий досвід та можливості застосування в Україні.
14. Перспективи розвитку партнерських відносин у вітчизняній практиці.
15. Контролінг ризиків проектів державно-приватного партнерства
16. Державно-приватне партнерство як інструмент фінансового регулювання розвитку людського потенціалу

17. Зарубіжний досвід стратегічного державно-приватного партнерства в інвестиційній сфері
18. Світовий досвід використання концесійної форми державно-приватного партнерства на залізницях та в автодорожньому господарстві
19. Перспективи розвитку державно-приватного партнерства у сфері захисту критичної інфраструктури в Україні
20. Особливості формування національних інноваційних систем на засадах державно-приватного партнерства у країнах, що розвиваються

8. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

У процесі вивчення дисципліни “Фінанси державно-приватного партнерства” використовуються наступні засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- поточне опитування, тестування;
- презентації результатів виконаних завдань;
- оцінювання результатів модульної контрольної роботи;
- оцінювання результатів самостійної роботи;
- оцінювання результатів тренінгу;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- розрахункові роботи;
- екзамен.

9. Критерії, форми поточного та підсумкового контролю

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Фінанси державно-приватного партнерства» визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Модуль 1		Модуль 2	Модуль 3	Модуль 4
20 %	20 %	5%	15%	40%
Поточне оцінювання	Модульний контроль	Тренінг	Самостійна робота	Екзамен
Оцінка за поточне опитування визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих під час занять з 9 тем	Підсумкова модульна контрольна робота проводиться по 1-9 темах наприкінці вивчення курсу. Теоретичні питання (2 питання по макс 25 балів) Тестові завдання (5 тестів по 5 бали за тест) – макс. 25 балів Задача 1 – макс. 25 балів	Оцінюється практичне завдання – макс. 100 балів	Сукупність питомої ваги кожної складової: -80% - підготовка презентації; -20% - захист презентації.	2 Теоретичних питання – макс. 20 балів Тестові завдання (10 тестів по 3 бали за тест) – макс. 30 балів Задача 1 – макс. 30 балів

Шкала оцінювання:

За шкалою університету	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90-100	відмінно	A (відмінно)
85-89	добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

10. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

№	Найменування	Номер теми
1.	Мультимедійний проектор	1-9
2.	Проекційний екран	1-9
3.	Комунікаційне програмне забезпечення (Internet Explorer, Google Chrome, Firefox)	1-9
4.	Комунікаційне програмне забезпечення (Zoom) для проведення занять у режимі он-лайн (за необхідності)	1-9
5.	Комунікаційна навчальна платформа (Moodle) для організації дистанційного навчання (за необхідності)	1-9
6.	Програмне забезпечення: ОС Windows	1-9
7.	Інструменти Microsoft Office (Word; Excel; Power Point і т. і.)	1-9
8.	Google Forms, Google Sheets	1-9

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Гончар Г.П., Вербіцька І.І. Експорт України в умовах воєнного стану: проблеми та шляхи вирішення. *Економічний дискурс*. Вип. 1-2.2022. С 7-13. <http://surl.li/rntvob>
2. Гончар Г.П., Вербіцька І.І. Ризик-менеджмент як інструмент антикризового управління діяльністю підприємств. *Ефективна економіка*. 2023. № 7. URL: <https://www.nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/1859/1875>
3. Вербіцька І.І., Бучинська Т.В. Проектний менеджмент – інструмент реалізації бізнес-пріоритетів міжнародних компаній. *Інноваційна економіка*. 2023. №2 (94). С.135-140 <http://surl.li/gehajc>
4. Вербіцька І.І. Особливості формування фінансових відносин: моногр. Суспільство в умовах емерджентного розвитку: моногр. за наук. ред. канд. екон. наук, доц. Н.Є. Кульчицької. Чортків. ЗУНУ, 2023. С.219-230
5. Вербіцька І.І. Оцінювання фіскальної ефективності податкових пільг в період запровадження воєнного ста: моногр. Трансформація суспільних відносин: глобальні виклики, економічні проблеми та стратегії адаптації: моногр. за наук. ред. канд. екон. наук, доц. Н.Є. Кульчицької. Чортків. ЗУНУ, 2024. С.479-487
6. Вербіцька І.І. Методичні вказівки до вивчення дисципліни «Фінанси державно-приватного партнерства» для студентів спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» всіх форм навчання . Чортків, 2024. 47 с.
7. Вербіцька І.І. Методичні рекомендації до виконання самостійної роботи студентів з дисципліни «Фінанси державно-приватного партнерства» для студентів спеціальності 072

- «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» всіх форм навчання . Чортків, 2024. 24 с.
8. Вербіцька І.І. Методичні рекомендації для виконання практичних занять та індивідуальної роботи з дисципліни «Фінанси державно-приватного партнерства» для студентів спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» всіх форм навчання . Чортків, 2024. С.24
  9. Єгоричева С. Б., Лахижа М. І. Публічно-приватне партнерство в посткомуністичних країнах: монографія. Київ: ПІК ДСЗУ, 2020. 304 с.
  10. Забаштанський М. М., Коваль С. Л. Державно-приватне партнерство як інструмент фінансового забезпечення розвитку сфери охорони здоров'я. Ефективна економіка. 2023. № 3. URL: <https://www.nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/1269/1278>.
  11. Забаштанський М. М., Сидор І. П. Державно-приватне партнерство у забезпеченні сталого соціально-економічного розвитку територіальних громад. *Інвестиції: практика та досвід*. 2023. № 6. С. 18–23.
  12. Захаріна О. В., Ходаківський Є. І., Якобчук В. П. Експлікація поняття «державно-приватне партнерство» в теорії публічного управління. *Наукові горизонти*. 2020. № 03 (88). С. 26–33.
  13. Конституція України: від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.
  14. Косач І. А., Кулик О. С. Реалізація механізму державно-приватного партнерства в Україні: сучасні реалії та перспективи. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: право, публічне управління та адміністрування*. 2021. № 1. С. 80–86.
  15. Криничко Л. Р., Петрик С. М., Криничко Ф. Р. Удосконалення правового механізму реалізації державно-приватного партнерства як інвестиційного проекту в сфері охорони здоров'я. *Інвестиції: практика та досвід*. 2020. № 23. С. 131–137.
  16. Крупка М. І., Костецький В. В. Місце соціальної відповідальності бізнесу в реалізації проектів державно-приватного партнерства. *Інвестиції: практика та досвід*. 2023. № 7. С. 10–16.
  17. Лопушинський І. П., Ємельянов В. М. Концесія в портовій галузі України як форма державно-приватного партнерства. *Public Administration and Regional Development*. 2021. № 11. С. 232–250.
  18. Калінін О.В., Гончар В.В. Державно-приватне партнерство як інструмент антикризового управління в будівельній галузі. *Шляхи підвищення ефективності будівництва*. 2024. № 1(53). С. 164-173
  19. Малін О. Л., Філіппова С. В. Цілеполягання, принципи та типологія інноваційно-орієнтованого розвитку державно-приватного партнерства. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2020. Т. 2. № 4. С. 110–117.
  20. Матвіїшин Є., Вершигора Ю. Перспективи використання державноприватного партнерства для відбудови України у повоєнний період. *Демократичне врядування*. 2022. Вип. 2 (30). С. 29–43.
  21. Ніколенко Л. М., Аягут Н. Г. Деякі питання застосування механізму концесії в портовій галузі: сучасний погляд. *Правовий часопис Донбасу*. 2020. № 4 (73). С. 60–64.
  22. Пирог О. В., Томич М. І. Вороновська М. М. Моделі державноприватного партнерства у зовнішньоекономічній діяльності: форми, механізми, декомпозиція. *Фінансовий простір*. 2021. № 4 (44). С. 8–19.
  23. Писаревський С. В. Організаційний механізм управління державноприватним партнерством у логістичному забезпеченні сил безпеки. *Наукові перспективи*. 2022. № 2 (20). С. 170–180.
  24. Писаревський С. Обґрунтування напрямів удосконалення механізмів управління державно-приватним партнерством у логістичному забезпеченні сил безпеки України. *Честь і закон*. 2022. № 1 (80). С. 73–79.

25. Подолян Ю. О. Концесія як форма державно-приватного партнерства: аналіз чинного законодавства. *Dictum Factum*. 2020. № 1 (6). С. 58–67.
26. Про внесення змін до деяких законів України щодо усунення регуляторних бар'єрів для розвитку державно-приватного партнерства та стимулювання інвестицій в Україні: Закон України від 24.11.2015 р. № 817-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/817-19>.
27. Про державно-приватне партнерство: Закон України від 01.07.2010 р. № 2404-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2404-17>.
28. Про державну підтримку інвестиційних проєктів із значними інвестиціями в Україні: Закон України від 17.12.2020 р. № 1116-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1116-20>
29. Про затвердження Методики аналізу ефективності здійснення державно-приватного партнерства: Наказ Міністерства економіки України від 14.12.2021 р. № 1067. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0109-22#Text>.
30. Пророчук М. В. Механізми і форми взаємодії влади і бізнесу в реалізації інфраструктурних проєктів. *Інвестиції: практика та досвід*. 2020. № 23. С. 163–168.
31. Пророчук М. Механізми державно-приватного партнерства у сфері інфраструктури: досвід держав ЄС. *Наукові перспективи*. 2020. № 5 (5). С. 209–221.
32. Шулюк Б. Методика оцінювання результативності фінансових інструментів і важелів державно-приватного партнерства: полеміка в науковому середовищі. *Вісник економіки*. 2022. Вип. 4 (106). С. 74–83.
33. Шулюк Б. С. Розвиток фінансового механізму державно-приватного партнерства в Україні: монографія. Тернопіль: ЗУНУ, 2023. 434 с.
37. Шулюк Б. С. Формування фінансових резервів в контексті забезпечення гарантійної бюджетної підтримки проєктів державно-приватного партнерства. *Фінансовий простір*. 2022. № 3 (47). С. 6–13.
33. Шулюк Б. С., Булавенець В. М. Практика та проблематика оцінювання результативності фінансових інструментів і важелів в процесі реалізації проєктів державно-приватного партнерства. *Інвестиції: практика та досвід*. 2022. № 21. С. 59–65.
34. Шулюк Б. С., Дем'янишин В. Г. Особливості використання боргових фінансових інструментів державно-приватного партнерства у вітчизняній та зарубіжній практиці. *Економіка. Фінанси. Право*. 2022. № 10. С. 19–23
35. Mashchenko M., Shapran E., Petrukhnov O. Public-private partnership as a catalyst for entrepreneurship development: mutually beneficial cooperation for economic growth. *Ukrainian journal of applied economics and technology*. 2023. Т. 8, № 2. С. 45–51. URL: <https://doi.org/10.36887/2415-8453-2023-2-6>
36. Komarnytskyu, I., Komarnytska, H. "Essence and significance of activation of public-private partnership under the conditions of investment-innovative activity development." *У: Development and Security of the State, Citizens and Business Entities in the Modern World: Challenges and Perspectives: Collective monograph*. Prague: Oktan Print, 2021, с. 5-26.
37. Kuzmin, O., Shpak, N., Komarnytska, H., Sroka, W., Zhezhukha, V. "Financial Regulation of PublicPrivate Partnerships: Forms, Models, And Use in Reengineering Conditions." *У: Education Excellence and Innovation Management: A 2025 Vision to Sustain Economic Development during Global Challenges, 2020*, с. 3196-3200.